

Obsah

Úvod	9
1. Vícejazyčné děti	12
Vymezení pojmů	14
Kdo jsou vícejazyční žáci a žákyně?	17
Potřeby vícejazyčných dětí	17
Teorie získávání vícejazyčnosti Jima Cumminse	20
Jak podpořit mateřský jazyk vícejazyčného dítěte?	26
2. Spolupráce v rámci školy	32
Vedení školy	36
Třídní učitel/učitelka	37
Koordinátor/koordinátorka inkluze	37
Učitel/učitelka ČDJ	38
Všichni učitelé	38
Asistent/asistentka pedagoga (AP)	39
Pracovníci školního poradenského pracoviště	40
Vychovatelé ve školní družině	43
Ostatní pracovníci školy	44
3. Příprava na příchod dítěte	48
Jak zorganizovat podporu ve škole	50
Příprava třídního kolektivu	52
4. Přijetí do školy	56
Zápis do školy	57
Přijímací pohovor	61
Přijetí do vyššího ročníku	65
5. Spolupráce s rodiči	70
Nastavení spolupráce	71
Prohloubení spolupráce	73
6. Péče o duševní pohodu	78
Nezapomínejme na sebe	81
Jak opečovat dítě po jeho příchodu do školy	83
Jak pracovat s dětmi s kořeny v jiné kultuře	93
Jak přistupovat k dětem s traumatem	100
Dlouhodobá péče o dítě a kolektiv	101

7. Organizace výuky češtiny jako druhého jazyka	110
Zajištění výuky ČDJ	114
Jak systémově pojmout výuku ČDJ	118
8. Základy výuky češtiny jako druhého jazyka	124
Několik praktických doporučení pro začátek	126
Jak začít	128
Diagnostika úrovně znalosti češtiny	131
Učíme začátečníky	134
Učíme pokročilejší žáky	137
Jak učit ČDJ v heterogenní skupině	138
Hodnocení češtiny jako druhého jazyka	139
9. Zapojení vícejazyčného dítěte do běžné výuky	144
Proč je potřebná podpora ve výuce?	146
Co učitelům pomáhá zapojit dítě do výuky?	147
Principy úspěšného zapojení vícejazyčných dětí do výuky	153
Jak systémově pojmout podporu ve výuce	164
Hodnocení	173
Tipy pro motivaci vícejazyčných dětí	179
10. Asistenti pedagoga u vícejazyčných dětí	184
Vymezení pojmů	185
Náplň práce asistentů a asistentek pedagoga	189
Spolupráce AP při podpoře vícejazyčných dětí	192
11. Vícejazyčné dítě se speciálními vzdělávacími potřebami	198
Jak rozpoznat SVP u vícejazyčného dítěte?	200
Principy práce s vícejazyčnými dětmi se SVP	202
Školská poradenská zařízení (ŠPZ)	205
12. Příprava na přechod ke střednímu vzdělávání	210
Kvalitní kariérové poradenství pro vícejazyčné mladé lidi	213
Pomoc s orientací v systému středoškolského vzdělávání	217
Zajištění výuky ČDJ a podpory ve výuce	219
Cílená příprava mladých lidí na jednotnou přijímací zkoušku	221
Věk absolventů základní školy a jeho role	225
13. Podpůrná síť školy	232

14. Přílohy

246

– Příloha č. 1:	Ukázka školního vzdělávacího programu ZŠ profesora Švejcara	247
– Příloha č. 2:	Plakát do sborovny	249
– Příloha č. 3:	Checklist – předpoklady pro efektivní inkluzi vícejazyčného dítěte	250
– Příloha č. 4:	Spolupráce školy a rodičů vícejazyčných dětí	255
– Příloha č. 5:	Ukázka plánu jazykové podpory	256
– Příloha č. 6:	Checklist – výuka češtiny jako druhého jazyka	263
– Příloha č. 7:	Sledování jazykových kompetencí a pokroku	264
– Příloha č. 8:	Postup při tvorbě pracovního listu pro vícejazyčné děti	269
– Příloha č. 9:	Ukázka plánu pedagogické podpory	274
– Příloha č. 10:	Ukázka individuálního vzdělávacího plánu	278
– Příloha č. 11:	Příklad slovního hodnocení na ZŠ Praha-Kbely za školní rok 2022/2023	282
– Příloha č. 12:	Plakát raketa o roli (D)AP ve třídě	284

15. Zdroje a doporučená literatura

286